

Τα έργα αγάπης είναι καρπός της σωτηρίας του ανθρώπου (Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης, Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το θέμα της δικαιώσεως του ανθρώπου με την πίστη στον Ιησού Χριστό και της ελευθερίας κυριαρχεί στην προς Γαλάτας επιστολή του Απ. Παύλου από την οποία προέρχεται το αποστολικό ανάγνωσμα της Κυριακής, το οποίο είναι σε μετάφραση το εξής:

«Αδελφοί, ξέρουμε όμως πως ο άνθρωπος δεν μπορεί να σωθεί με την τήρηση των διατάξεων του νόμου. Αυτό γίνεται μόνο με την πίστη στον Ιησού Χριστό. Γι' αυτό κι εμείς πιστέψαμε στον Ιησού Χριστό, για να δικαιωθούμε με την πίστη στον Χριστό κι όχι με την τήρηση του νόμου· γιατί με τα έργα του νόμου δεν θα σωθεί κανένας άνθρωπος. Αν όμως, ζητώντας να σωθούμε από τον Χριστό, βρεθήκαμε να είμαστε κι εμείς αμαρτωλοί όπως οι εθνικοί, σημαίνει τάχα πως ο Χριστός οδηγεί

στην αμαρτία; Όχι βέβαια! Γιατί, αν ο,τι γκρέμισα το ξαναχτίζω, είναι σαν να ομολογώ πως έκανα λάθος όταν το γκρέμιζα. Κι αληθινά, με κριτήριο το νόμο, έχω πεθάνει για τη θρησκεία του νόμου, για να βρω τη ζωή κοντά στον Θεό. Έχω πεθάνει στον σταυρό μαζί με τον Χριστό. Τώρα πιά δεν ζω εγώ, αλλά ζει στο πρόσωπό μου ο Χριστός. Κι η τωρινή σωματική μου ζωή είναι ζωή βασισμένη στην πίστη μου στον Υιό του Θεού, που με αγάπησε και πέθανε εκούσια για χάρη μου» (Γαλ. 2,16-20).

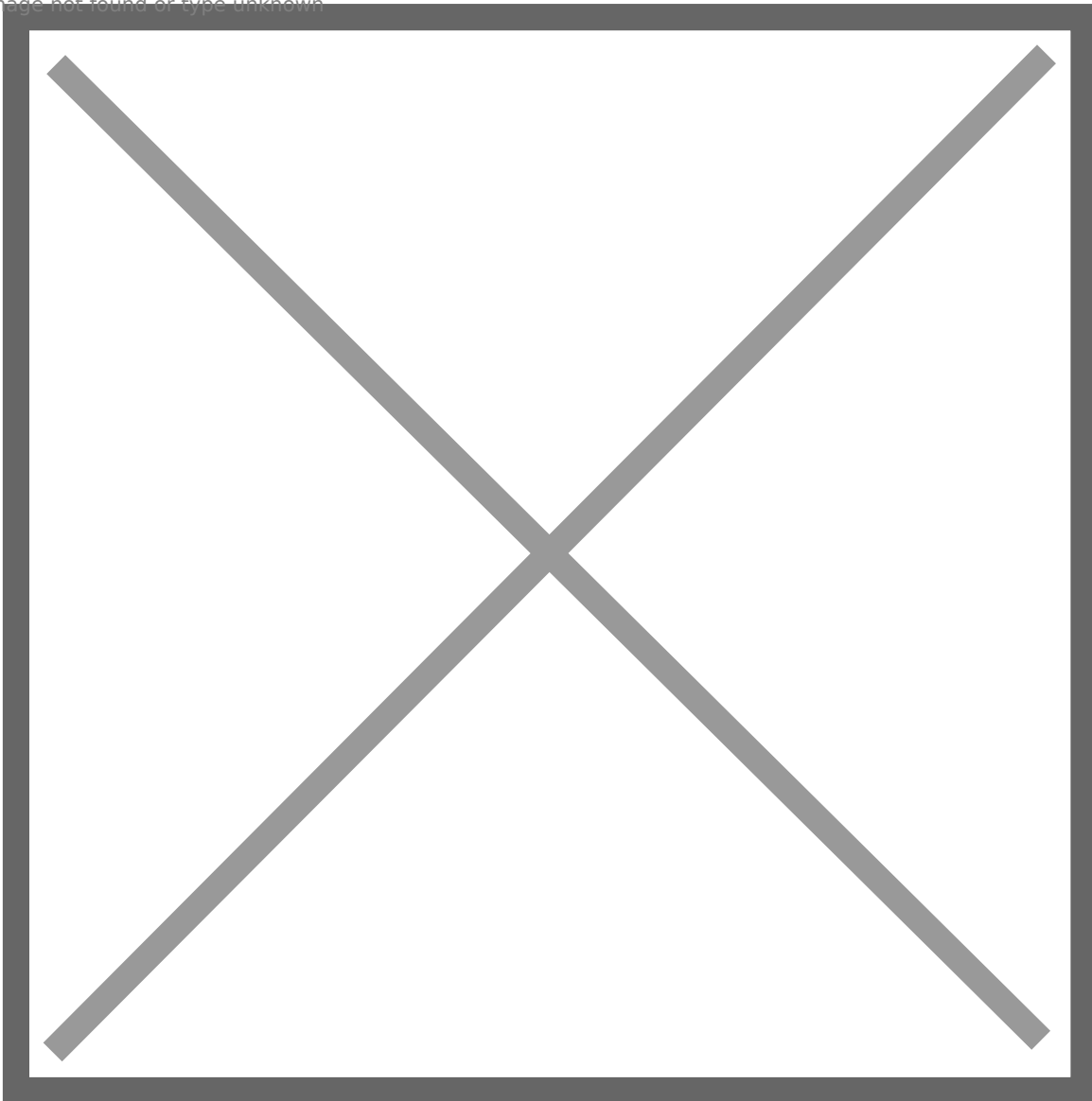
Στο αποστολικό ανάγνωσμα ουσιαστικά αντιπαραβάλλεται η χριστιανική έννοια της δικαιώσεως και σωτηρίας του ανθρώπου προς την ιουδαϊκή: Ο άνθρωπος δεν σώζεται με τα έργα τα δικά του, τηρώντας δηλ. τον Μωσαικό Νόμο, όπως πίστευαν οι Ιουδαίοι και οι εξ Ιουδαίων χριστιανοί, τους οποίους έχει υπ' όψιν του ο Παύλος στην παραπάνω περικοπή, γιατί ο Χριστός με τη θυσία του στον Σταυρό ελευθέρωσε τον άνθρωπο από την κυριαρχία του Νόμου. Κατ' επέκταση και στον χριστιανισμό ο άνθρωπος δεν σώζεται με τα έργα του αλλά τη σωτηρία την προσφέρει ο Θεός και ο άνθρωπος τη δέχεται με την πίστη στον Ιησού Χριστού. Τα έργα του ανθρώπου, έργα αγάπης, δεν είναι προϋπόθεση της σωτηρίας αλλά καρπός της και έμπρακτη φανέρωσή της, αυτονόητος καρπός και εκδήλωσή της. Είναι έργα ελεύθερης αποδοχής της σωτηρίας.

Αυτό το τονίζει ιδιαίτερα ο Απ. Παύλος, ο οποίος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ο Απόστολος της ελευθερίας, αφού η ελευθερία αποτελεί κεντρική έννοια όχι μόνο της θεολογίας του αλλά και της ζωής του. Κατά τα βιβλικά δεδομένα η ελευθερία αποτελεί χαρακτηριστικό του ανθρώπου από την πρώτη στιγμή της δημιουργίας του, εφόσον πλάστηκε από τον Θεό με το δώρο του να αποφασίζει ελεύθερα την τήρηση της εντολής του Θεού ή και την απόρριψή της, με τις ανάλογες φυσικά συνέπειες.

Η ελευθερία του ανθρώπου αποτελεί θεμελιώδες μήνυμα του Απ. Παύλου τόσο στον ελληνιστικό κόσμο μέσα στον οποίο μετέφερε το κήρυγμα του χριστιανικού ευαγγελίου όσο και στη δική μας εποχή. Σε αντίθεση με τη θεωρητική και ανθρωποκεντρική ελευθερία των Στωικών φιλοσόφων της εποχής του ο Παύλος προβάλλει την εν Χριστώ ελευθερία, την ελευθερία που απορρέει από ένα ιστορικό γεγονός: τον σταυρικό θάνατο και την ανάσταση του Ιησού Χριστού. Μία ελευθερία που υπάρχει μεν από τη δημιουργία στον άνθρωπο, προσφέρεται όμως στην πληρότητά της μέσα στην Εκκλησία ως δωρεά του Θεού. Η αστοχία και αποτυχία του ανθρώπου να βρεί λύσεις στα προβλήματά του με βάση τις δικές του εσωτερικές δυνάμεις κατέστησε αναγκαία την ιστορική επέμβαση του Θεού μέσα στον κόσμο στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Η ελευθερία συνεπώς αποτελεί προσφορά του Θεού εν Χριστώ προς τον κόσμο. Μα ίσως αναρωτηθεί κανείς: Δεν είναι σπουδαιότερη η ελευθερία που κατακτά ο άνθρωπος μέσα από τις δικές του πνευματικές δυνάμεις παρά η ελευθερία που του προσφέρεται έξωθεν; Θα ήταν πράγματι έτσι, αν η φύση του ανθρώπου ήταν εναρμονισμένη με το θέλημα του Θεού και δεν είχε διαταραχθεί εξαιτίας της αποστασίας της από τον Θεό. Η ιστορία όμως μαρτυρεί ότι τα έργα του ανθρώπου συνδέονται με το μίσος, την καταστροφή, και τη φθορά, για να τον οδηγήσουν στην αποσύνθεση της κοινωνίας, στην καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, του οίκου του Θεού, και τελικά

στον θάνατο. Για να τον οδηγήσουν επίσης – για να έλθουμε στις μέρες μας – στην οικονομική κρίση και την ηθική εξαθλίωση.

Image not found or type unknown

Η ελευθερία που διδάσκει ο Απ. Παύλος είναι η απαλλαγή από τα δεσμά του ιουδαϊκού Νόμου, από την τυραννία της αμαρτίας και τέλος από τον θάνατο, και μάλιστα από τον φόβο του θανάτου που παραλύει τον άνθρωπο και τον κάνει διά παντός του ζην δούλο αυτού του φόβου (βλ. Εβρ. 2,15). Γράφει στους Ρωμαίους: «Τώρα είσθε ελεύθεροι πιά από την αμαρτία και ανήκετε στον Θεό. Καρπός της καινούργιας ζωής σας είναι η αγιοσύνη και το τέλος της πορείας σας είναι η αιώνια ζωή» (6,22). Το αποκορύφωμα της ελευθερίας είναι η αποδοχή του ανθρώπου (κατά ένα λογοπαίγνιο του Παύλου) να γίνει δούλος του Χριστού, αυτό το οποίο άλλωστε έκανε και ο ίδιος, ο οποίος αυτοχαρακτηρίζεται συνήθως στις επιστολές του «δούλος Ιησού Χριστού» (Ρωμ 1,1. Γαλ. 1, 10 κ.α.) και ομολογεί ότι «Είμαι ελεύθερος, χωρίς εξάρτηση από κανένα. Κι όμως έκανα τον εαυτό μου σκλάβο όλων για να κερδίσω όσο το δυνατόν πιο πολλούς» (Α΄ Κορ. 9,19), γιατί

«όποιος δέχτηκε την κλήση του Κυρίου όντας δούλος, απελευθερώθηκε από τον Κύριο. Παρόμοια κι αυτός που όντας ελεύθερος δέχτηκε την κλήση του Κυρίου, γίνεται δούλος του Χριστού» (Α΄ Κορ. 7,22).

Με άλλα λόγια ελευθερία είναι η απολύτρωση που προσφέρει ο Χριστός και την δέχεται ο άνθρωπος όχι με την τήρηση του Νόμου αλλά με την πίστη στον Χριστό. Την ελευθερία αυτή τη βιώνει μέσα στην Εκκλησία και απηχείται αυτή η ελευθερία στις σχέσεις του με τον άλλο άνθρωπο. Η ελευθερία ισούται με τον απεγκλωβισμό του ανθρώπου από τα δεσμά της ατομικότητάς του, που σφυρηλάτησε η αμαρτία, και το άνοιγμά του σε μία διαπροσωπική σχέση με τον άλλο άνθρωπο. «Ο Θεός σας κάλεσε για να ζήσετε ελεύθεροι. Μόνο να μη γίνει η ελευθερία αφορμή για αμαρτωλή ζωή, αλλά με αγάπη να υπηρετείτε ο ένας τον άλλον» (Γαλ. 5,13). Η ελευθερία αυτή εξασφαλίζεται τόσο με την προσπάθεια του ανθρώπου όσο και κυρίως με το Πνεύμα του Κυρίου, διότι «όπου υπάρχει το Πνεύμα του Κυρίου εκεί υπάρχει και ελευθερία» (Β΄ Κορ 3,17). Μέσα σ' αυτήν την ελευθερία που εξασφαλίζει το Πνεύμα Κυρίου δεν νοούνται διακρίσεις των ανθρώπων, γι' αυτό και υπογραμμίζει ο Απόστολος της ελευθερίας: «Είσθε όλοι παιδιά του Θεού....Δεν υπάρχει πιά Ιουδαίος και ειδωλολάτρης, δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος, δεν υπάρχει άνδρας και γυναίκα. Όλοι σας είσθε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό» (Γαλ. 3,28).

Ο Παύλος αισθάνεται ελεύθερος ακόμη κι όταν βρίσκεται στη φυλακή, από την οποία έγραψε μερικές επιστολές του. Η ελευθερία όμως αυτή – και εδώ βρίσκεται η διαφορά του με τους Στωικούς της εποχής του – δεν είναι κατόρθωμα δικό του αλλά δώρο του Θεού διά του Χριστού: «Ο Χριστός μας απελευθέρωσε» (Γαλ.5,1). Η ελευθερία από τη τυπική και δουλική τήρηση του Μωαϊκού Νόμου, για να επανέλθουμε στην περικοπή μας, σημαίνει για τον Παύλο, και κατ' επέκταση για τον χριστιανό, ζωή στην οποία παύει να κυριαρχεί το εγώ του χριστιανού, εφόσον τώρα κυριαρχεί μέσα του ο Χριστός. Είναι πολύ σημαντική η φράση του Αποστόλου στο σημερινό ανάγνωσμα. «Έχω πεθάνει στον σταυρό μαζί με τον Χριστό. Τώρα πιά δεν ζω εγώ αλλά ζει στο πρόσωπό μου ο Χριστός» (2,19-20), μία φράση που εκφράζει το Χριστοκεντρικό βίωμα του Παύλου αλλά και τον στόχο του συνειδητού χριστιανού.